

Radomír Jonczy

Biblické korene a krídla lásky —

Slovo na úvod

Na rok 2024 navrhli koordinátori Národného týždňa manželstva (NTM) v Českej republike tému „Korene a krídla“. Ich cieľom bolo viesť manželské páry k tomu, aby sa zamysleli nad tým, aké asociácie v nich táto myšlienka vyvoláva.

Ako teológ som sa nemohol ubrániť myšlienke, že Biblia je vlastne plná pasáží, ktoré sa zaoberajú otázkou, aké korene a krídla má láska. Preto som sa rozhodol napísať sedem prednášok s výkladom niektorých náhodne vybraných perikop. Modlím sa, aby vás tieto úvahy inšpirovali k rozhovorom na túto tému v spálni, pri rodinnom stole alebo na stretnutiach Kresťanského domova v zbere či na inom mieste. Verím, že tieto biblické texty nám pomôžu lepšie pochopiť, odkiaľ láska pochádza a čo jej môže dať aj dnes, v 21. storočí, krídla.

Rád by som tiež využil túto príležitosť a v mene svojom i v mene tímu Adventistickej služby rodinám (ďalej len ASR) sa po dvoch konferenčných obdobiach rozlúčil s vami všetkými, ktorí ste nás svojím záujmom, modlitbami a spoluprácou podporovali vo všetkom, čo sme sa pre vás snažili urobiť. Nech Boh požehná naše manželstvá a rodiny a nech cirkev vďaka tomuto požehnaniu rastie nielen do počtu, ale aj duchovne. Modlíme sa za vás.

Radomír Jonczy

*koordinátor oddelenia Adventistickej služby rodinám
Česko-Slovenskej únie CASD*

Obsah

Ako vyzerá Boh? — 3

Váhavý manžel a otec Abrahám — 6

Lepidlo lásky — 10

Voňavá láska — 13

Láska je dar — 17

Ukrižovaná láska — 21

Radujte sa v manželstve vždy — 24

Ako vyzerá Boh? _____

Milovaní, milujme sa navzájom, lebo láska je z Boha a každý, kto miluje, narodil sa z Boha a pozná Boha. Ten, kto nemiluje, nepozná Boha, pretože Boh je láska. Božia láska k nám sa prejavila v tom, že Boh poslal na svet svojho jednorodeného Syna, aby sme skrze neho mali život. Láska je v tom, že nie my sme milovali Boha, ale že on miloval nás a poslal svojho Syna ako obeť zmierenia za naše hriechy. Milovaní, keď si nás Boh tak zamiloval, aj my sa máme navzájom milovať. Boha nikto nikdy nevidel; ak sa navzájom milujeme, Boh ostáva v nás a jeho láska v nás dosiahla dokonalosť. (1Jn 4,7–12)

Boh je duchovná bytosť

Viete, ako vyzerá Boh? Veriaci ľudia na podobnú otázku zvyčajne odpovedajú odkazom na prvú knihu Biblie. V príbehu o stvorení sveta sa píše: „Boh stvoril človeka na svoj obraz, na Boží obraz ho stvoril“ (1Moj 1,27). Na základe tohto výroku máme predstavu, že Boh sa tak trochu podobá na človeka, len je oveľa väčší...

Ježiš mal iný názor. V jednom rozhovore povedal svojim učeníkom, že Boh je Duch (Jn 4,24). Pri inej príležitosti pripomenul, že „duch nemá mäso a kosti“ (Lk 24,39). Boh sa jednoducho na nič nepodobá. Je to duchovná bytosť. „Boha nikto nikdy nevidel“ (1Jn 4,12), preto Desatoro varuje pred akýmkoľvek zobrazovaním Boha (2Moj 20,4). Aj dobre mienené pokusy o jeho zobrazenie sa nevyhnutne končia karikatúrou.

Pod vplyvom inak celkom peknej rozprávky francúzskeho animátora Jeana Effela z roku 1958 s názvom „Stvorenie sveta“ sa pri zmienke o Bohu aj dnes sotva dokážeme zbaviť asociácie plešatého starca v nočnej košeli, ktorý z obláčika plávajúceho po oblohe s dobromyseľným úsmevom sleduje, čo sa deje na zemi.

Ježiš je obrazom neviditeľného Boha

Neviditeľnosť Boha predstavovala vždy problém pre jeho odporcov, aj pre jeho vyznávačov. Preto Židia, inšpirovaní egyptskými kultmi, si hneď po vydaní Desatora zhotovili zlaté teľa, ktoré síce nemalo Boha nahradiť, ale malo ho zobraziť. Dodnes

v mnohých kostoloch nachádzame nielen Božie oko, ale aj množstvo bizarných pokusov o vytvorenie Božieho obrazu.

Boh vedel, že pre človeka nebude ľahké vytvoriť si vzťah s niekým, koho nevidno. Preto pred dvetisíc rokmi osobne zostúpil na zem a vzal na seba ľudskú podobu. Nie náhodou prvý veľký kresťanský teológ apoštol Pavol vo svojom liste Kolosanom označuje Ježiša za obraz neviditeľného Boha (Kol 1,15). Ani v tomto prípade však nešlo o zobrazenie jeho fyzickej podoby. Z evanjelií sa nedozvieme, ako Ježiš vyzeral, ale aký bol. Tým, aký bol a ako sa správal, zobrazil podstatu Boha, teda to, že Boh je láska.

Cirkev je obrazom neviditeľného Boha

Aký bol výsledok tejto Božej iniciatívy? Ježiš „prišiel do svojho vlastného, ale jeho vlastní ho neprijali“ (Jn 1,11). Jeho čistá, obetavá, Boha zobrazujúca láska totiž odhalila sebeckosť a hriech a bola trňom v oku Ježišovým súčasníkom. „Ukrižuj ho!“ (Mk 15,13), kričali. Rímsky miestodržiteľ Pilát im napokon vyhovel. Mysleli si, že sa ho tým nadobro zbavia. Ale akosi sa prepočítali.

Ježiš vstal z mŕtvych, žije a vládne. Po jeho odchode sa celá krajina začala doslova hemžiť jeho nasledovníkmi. Stalo sa to, že sa nielen intelektuálne stotožnili s jeho učením a začali ho hlásať, ale navyše dostali od neho silu lásky (1Jn 3,1). Životom naplneným touto láskou začali podobne ako Ježiš tomuto svetu predstavovať Boha a ukazovať ľuďom, aký je. Božia láska v nich začala dosahovať svoj cieľ, pretože „Boh stvoril človeka na svoj obraz, na Boží obraz ho stvoril. Stvoril ich ako muža a ženu.“ (1Moj 1,27)

Láska je riešením ľudských kríz

Dnes ma už asi nikto nebude považovať za tragéda, ak sa odvážim povedať, že v posledných dňoch sa stupňuje globálna kríza. Už to nie je len ekonomický a bezpečnostný problém, ale aj morálny, etický a predovšetkým vzťahový. Nerozpadajú sa len manželstvá a rodiny, rozpadá sa spoločnosť ako taká. Hrozba vojny sa stala realitou a nie je vylúčené, že lokálne vojny môžu prerásť do celosvetového konfliktu. Dnes sa snažia nájsť spoločnú reč nielen politici v našej krajine, ale na celom svete. Odborníci rôzneho druhu sa snažia rozlúštiť, čím to je a ako by sa to všetko dalo vyriešiť.

Biblia odhaľuje príčinu i riešenie tejto krízy. Celkom jasne ukazuje, že je dôsledkom absencie lásky a že riešením môže byť zase len láska. Samozrejme, nie akákoľvek láska, ale božská láska nazývaná agapé, ktorá v sebe skrýva obrovský potenciál. Je totiž „trpezlivá, dobrotivá, nezávidí, nevystatuje sa a nenadúva; nespráva sa neslušne, nehľadá svoj prospech, nerozčľuľuje sa, nepočíta krivdy; neraduje sa z nepravosti, ale raduje sa z pravdy“ (1Kor 13,4–6). Ak svet spozná Boha a jeho lásku, zamiluje si ho, a tým začne milovať aj svojich blízkych. To bude výhra. Jednoducho, ako o tom spievajú bratia Nedvėdovci: „A není lepší lék než láska, s tou by o sto roků lidé byli dál.“

Boh je zdrojom lásky

Fantastické je, že Boh túto lásku od svojich služobníkov nielen vyžaduje, ale im ju aj jedným dychom ponúka. Preto staručký evanjelista Ján vo svojom liste duchovným bratom vysvetľuje, že láska pochádza od Boha, a dodáva, že hoci ho nikto nevidel, ak sa navzájom milujeme, Boh zostáva v nás a my v ňom. Je to uzavretý kruh. Ak zostávame v Bohu, milujeme, a ak milujeme, Boh zostáva v nás.

Boh môže realizovať lásku v tomto svete okrem iného aj tak, že svojou láskou naplní životy dvoch ľudí, ktorí sa mu odovzdajú, stretnú sa, zamilujú sa do seba a potom túto lásku odovzdajú deťom, ktoré privedú na svet, pretože sa milujú. Nie je manželstvo dokonalý projekt? Ohrozenému ľudstvu ponúka novú nádej. Prostredníctvom funkčných rodín môže Božia láska nanovo naplniť tento svet. Čo na to poviete, priatelia? Pridáte sa k nám v tomto dobrodružstve? Amen.

Váhavý manžel a otec _____ Abrahám

Hospodin navštívil Sáru, ako povedal, a splnil, čo jej slúbil. Sára počala a porodila Abrahámovi syna v jeho starobe a v čase, ktorý mu Boh predpovedal. Abrahám dal svojmu synovi, ktorého mu porodila Sára, meno Izák. Na ôsmy deň obrezal Abrahám svojho syna Izáka, ako mu prikázal Boh. Abrahám mal sto rokov, keď sa mu narodil syn Izák. Vtedy Sára povedala: „Boh mi dal dôvod zasmiať sa. Kto sa to dopočuje, zasmeje sa.“ A dodala: „Kto by bol povedal Abrahámovi, že Sára bude ešte pridávať synov? A predsa som mu porodila syna v jeho starobe.“

Chlapec rástol a odstavila ho. V deň, keď bol Izák odstavený, Abrahám vystrojil veľkú hostinu. Keď Sára videla, že syn Egyptanky Hagar, ktorého porodila Abrahámovi, vysmieva sa jej synovi, povedala Abrahámovi: „Vyžeň tú slúžku i jej syna, lebo syn tejto slúžky nesmie mať podiel na dedičstve s mojím synom Izákom!“ Abraháma sa to veľmi dotklo, lebo to bol jeho syn. Boh však povedal Abrahámovi: „Netráp sa nad chlapcom ani nad slúžkou. Poslúchni Sáru vo všetkom, čo ti povedala, lebo tvoje potomstvo sa bude volať po Izákovi. No aj zo syna slúžky urobím veľký národ, lebo je tvojím potomkom.“ Abrahám včasráno vzal chlieb a mech s vodou, dal to Hagar; dieťa jej položil na plecía a prepustil ju. Ona odišla a blúdila po púšti Beér-Šeba. Keď sa voda z mecha minula, položila chlapca pod jeden z kríkov, poodišla a sadla si opodiaľ, asi na dostrel z luku, lebo si povedala: „Nemôžem sa dívať, ako zomiera dieťa.“ Sadla si naproti a nahlas sa rozplakala. Boh však počul chlapcov hlas a Boží anjel zavolať z neba na Hagar a povedal jej: „Čo ti je, Hagar? Neboj sa, veď Boh počul chlapcov hlas tam, kde je. Vstaň, vezmi chlapca a drž ho pevne svojou rukou, lebo z neho urobím veľký národ!“ Vtom jej Boh otvoril oči a ona zazrela vodný prameň. Šla teda naplniť mech vodou a dala sa chlapcovi napiť. Boh bol s chlapcom. Keď vyrástol, býval na púšti a stal sa lukostrelcom. Potom sa usadil na púšti Parán a matka mu vzala ženu z Egypta. (1Moj 21,1–21)

Abrahám vyhnal vlastného syna na púšť

Abrahám, otec viery... On poslúcha nebo a všetci musia poslúchať jeho. Je patriarchom rodovej pospolitosti, ktorá nemá problém rešpektovať jeho autoritu, len

manželka sa mu akosi vymyká spod kontroly. Neodolateľná Sára. Vždy dostane, čo chce. Vždy dokáže presadiť svoje. Pod tlakom vlastnej neplodnosti a v súlade s dobovými trendmi si vymyslí, že by mohla dať Abrahámovi syna prostredníctvom svojej slúžky. A Abrahám súhlasí. Hagar otehotnie a Sára na ňu začne žiarliť. Ponižuje ju a vo vysokom štádiu tehotenstva ju svojím šikanovaním vyženie na púšť. Čo na to Abrahám? Rezignovane mlčí. Našťastie je tu ešte Hospodin. Zachraňuje Hagar a privádza ju späť.

Zanedlho sa narodí malý Izmael. Pätnásť rokov žije so svojou matkou v Abrahámovej rodine. Medzitým sa však stane zázrak. Sára napriek pokročilému veku otehotnie a porodí Abrahámovi syna Izáka. Samo osebe je to veľký dôvod na vďačnosť, ale časom sa Sára opäť nezmesť do kože. Rozhodne, že Izmael musí odísť. Jednoducho a jasne prikáže Abrahámovi: „Vyžeň otrokyňu aj s jej synom!“

A Abrahám? Chudák, trápi sa. Ale to je asi všetko, čo je schopný v tej chvíli tvárou v tvár neoblomnej Sáre urobiť. Sára sa správa neempaticky, nespravodlivo a nemorálne a Abrahám len pasívne a rezignovane sleduje jej besnenie. Nedokáže jej vzdorovať. Vyženie vlastného syna a jeho matku na púšť a oboch tak odsúdi na istú smrť.

Abrahámov čin bol neospravedliteľný

Vy, ktorí ste pozorne čítali biblický text, možno ste zaregistrovali, že sa v ňom píše, že Sára vyhnať Izmaela na púšť, pretože sa „vysmieval“. Hebrejský výraz, ktorý je tu použitý, preložený do slovenčiny znamená „hrať sa“.

Rabín Akiva pri výklade tejto zložitej pasáže upozorňuje, že to isté slovo sa používa aj na iných miestach Starej zmluvy v súvislosti s modloslužobnými sexuálnymi hrami. Vyslovuje hypotézu, že Izmael mohol sexuálne obťažovať svojho malého brata. Akiva sa tým postavil na stranu Sáry a obhajuje jej rozhodnutie vyhnať Izmaela. Akivov žiak, rabín Šimon bar Jochaj, spochybňuje argument svojho učiteľa slovami: „Je to jeden z tých zriedkavých prípadov, keď nesúhlasím so svojím učiteľom. Je absurdné myslieť si, že by sa Abrahámov syn Izmael oddával modloslužbe v dome svojho bohabojného otca.“

Ťažko povedať, ako to v skutočnosti bolo. Predpokladám však, že Sáru k jej rozhodnutiu nevedla zbožná túžba zachovať čistotu rodinného kultu, ale obyčajné, prízemné obavy o dedičstvo a s ním spojené Abrahámovo značné bohatstvo. Abrahám nezasiahol a mlčky sa podriadil jej želaniu.

Abraháмова poslušnosť bola slepá

Možno by ste namietli, že Boh podporil Sárino rozhodnutie. Koniec koncov to bol On, kto povedal Abrahámovi, aby rešpektoval Sárino rozhodnutie. Otázkou však zostáva, prečo Abrahám ani trochu nezabojoval za Izmaela a jeho matku. Keď šlo o rozhodnutie zničiť Sodomu a Gomoru, úspešne sa vzoprel Božej vôli a prihovárал sa za tieto mestá. Voči Izmaelovi však žiadnu podobnú empatiu neprejavil. A že mu Boh slúbil, že sa postará o Hagar a jej syna? To, že sa Hospodin dokáže postarať o utláčaných, nás predsa nezabavuje zodpovednosti.

Poslušnosť a odovzdanosť do Božej vôle bývajú v našom cirkevnom prostredí veľmi glorifikované. Je to správne. Problém však nastáva vo chvíli, keď začneme používať príkazy autorít ako alibi pre našu vlastnú nezodpovednosť. Pri všetkej úcte k autoritám treba dodať, že poslušnosť by nemala byť slepá. Napokon, Pána Boha pri poslednom súde nebude zaujímať nič iné než naše názory, postoje a činy. Pred svojou vlastnou zodpovednosťou jednoducho nemôžeme uniknúť.

Smutné dôsledky Abrahámovho váhania

So všetkou pokorou si dovoľím tvrdiť, že Abrahám ako otec a manžel konal v prípade Izmaela a Hagar alibisticky a nezodpovedne. Zamysleli ste sa niekedy nad tým, čo sa muselo odohrávať v mysli chlapca Izmaela, keď spolu s matkou skoro ráno opúšťal otcov beduínsky tábor? V texte síce čítame, že Abrahám ho položil na Hagarine plecia, ale v tom čase musel mať už viac ako pätnásť rokov. Slovné spojenie „dať niekoho niekomu na plecia“ neznamenal nič iné, ako preniesť na neho zodpovednosť.

Abrahám svojím rozhodnutím ohrozil dospievajúceho Izmaela nielen fyzicky, ale aj psychicky. Psychológ Michal Černoušek hovorí, že každý otec je pre svojho syna dôležitou vzťahovou postavou. Otcova sila a odvaha spolu s jeho schopnosťou rozvíjať sa a rozširovať si obzory poskytujú synom inšpiráciu po celý život. A práve o ňu Izmael prišiel, keď bol vyhnaný z otcovho tábora.

Abrahám svojím postojom ohrozil nielen Izmaela, ale aj Izáka. Podľa Černouška je slabý a chaotický otec pre svojho syna veľmi traumatizujúcou postavou, pretože mu nedáva možnosť identifikovať sa s mužskými vlastnosťami. Otec slaboch predstavuje pre úspešný vývoj svojich synov ešte horšiu konšteláciu ako žiadny otec...

Boh sa však postaral. Našťastie tak robí tiež vtedy, keď aj my zlyhávame. Izmael síce nedozrel na bohabojného muža viery, ale to, že sa stal lukostrelcom, nazna-

čuje, že z neho vyrástol muž, ktorý dokázal prijať svoju mužskosť a vystupoval ako opora a ochranca žien. Naproti tomu Izák mal po celý svoj život veľmi zvláštny vzťah k ženám. Oženil sa, až keď mal štyridsať, a to až po smrti svojej matky. Nikdy sa nedokázal poriadne zastať svojej milovanej manželky Rebeky. Dokonca ani jeho súkmeňovci sa nedočkali toho, aby sa ich zastal. Studne, ktoré jeho pastieri práčne vykopali, prenechal bez boja nepriateľom. Nedokázal sa zastať ani svojho syna Ezaua, ktorého oklamal jeho mladší syn Jákob.

Nádej pre nedokonalého Abraháma aj pre nás

Zlyhal Abrahám, zlyhala Sára. Rodičovská úloha, po ktorej obaja tak veľmi túžili, nakoniec akosi nevyšla. Máte im to za zlé? To, čo nezvládli oni, môžeme my ako rodičia, starí rodičia, vychovávatelia, kazatelia a pathfinderskí vedúci vo svojom živote ešte napraviť. Neuchylujme sa preto k alibizmu. Prestaňme prenášať zodpovednosť na svojich partnerov, spoločnosť, cirkev alebo Boha a prevezmeme už konečne zodpovednosť sami za seba, za svoje myslenie a konanie...

Tak s chuťou do toho! Polovica je už hotová. Alebo nie? Skúšali sme to už toľkokrát – a výsledok? „Chcieť dobro dokážem, ale konať už nie“ (Rim 7,18). Na záver mám pre vás dobrú správu. Abrahám sa ako manžel a otec nikdy k dokonalosti nedopracoval, a predsa o ňom apoštol Jakub vo svojom liste napísal: „Abrahám uveril Bohu a počítalo sa mu to za spravodlivosť. A bol nazvaný Božím priateľom“ (Jk 2,23). Amen.

Lepidlo lásky

No už na začiatku ich Boh stvoril ako muža a ženu. Preto opustí človek svojho otca i matku a prilíne k svojej žene a budú dvaja jedno telo. Takže potom už nie sú dvaja, ale jedno telo. Čo teda Boh spojil, človek nech nerozlučuje. (Mk 10,6–9)

Zázrak manželskej jednoty

Zázraky, teda udalosti alebo javy, ktoré sú záhadné a nedajú sa racionálne vysvetliť, vždy priťahovali pozornosť ľudí. Paradoxné je, že najväčšiu pozornosť obvykle venujeme najmenším zázrakom, zatiaľ čo najväčšie často prehliadame. Jedným z nich je zázrak manželstva. Dve ľudské bytosti, ktoré žili ako dvaja samostatní jedinci, sa jedného dňa stretnú, zaregistrujú, zamilujú a stanú sa jedným telom. Prvú zmienku o tomto zázraku nachádzame v Prvej Mojžišovej knihe: „Preto opustí muž svojho otca i matku a prilíne k svojej žene a budú jedno telo“ (1Moj 2,24).

Ale pozor. Ak očakávate, že vznikne nejaký hybrid, budete sklamaní. Stále to budú dva ľudské subjekty, ktoré sa budú samostatne pohybovať, myslieť, hovoriť a konať, ale pôsobením onoho zázraku sa títo dvaja stanú duševne a duchovne „jedným“. A možno nielen to. Môj oblúbený profesor psychológie Jaro Křivohlavý s úsmevom jemu vlastným rád zdôrazňoval, že muž a žena, ktorí sú už dlhé roky manželmi, sa nakoniec začínajú podobať aj fyzicky. Mojej manželke sa táto myšlienka síce nepozdáva, ale ako kazateľ, ktorý roky sprevádzal manželské páry, môžem potvrdiť, že sa to stáva.

V pôvodnom hebrejskom texte o tom, že dvaja budú jedno telo, je použitý výraz *echat*, ktorý v preklade do slovenčiny neznamená jeden subjekt, ale jednotu viacerých subjektov. Stojí za úvahu, že hebrejský text používa ten istý výraz pri citácii vyznania viery Izraela: „Počuj, Izrael, Hospodin je náš Boh, Hospodin jediný [echat]!“ (5Moj 6,4) Z toho vyplýva, že naše manželstvá sa môžu stať zázrakom, ktorý bude odrážať zázrak trojjednosti samotného Božstva.

Zázrak manželskej jednoty vznikne zlepením

Pýtate sa, ako sa môže takýto zázrak stať? V citovanom texte z Prvej Mojžišovej knihy čítame, že „muž **prilne** k svojej žene“. Pri skúmaní pôvodného hebrejského textu ma zaujalo, že je tu použitý termín, ktorý hebrejčina zvyčajne používa pri zmiešaní dvoch látok, ktoré spolu vytvoria zmes, v ktorej už nie je možné oddeliť jednotlivé kvapaliny.

Ježiš tento výraz použil o tisíce rokov neskôr v rozhovore s farizejmi. Vtedy im povedal: „Preto opustí človek otca i matku a prilne k svojej žene a budú dvaja jedno telo“ (Mt 19,5). Aj tu je v pôvodnej novozmluvnej gréčtine použitý výraz, ktorý by sa do slovenčiny dal preložiť ako „prilepiť“ alebo dokonca „priglejiť“. Teda: Preto opustí človek otca i matku a **prilepí** sa k svojej žene a **tak** budú tí dvaja jedným telom.

Lepidlo lásky agapé

Pýtate sa, čo spôsobí, že sa tí dvaja zlepia? Z času na čas nás, poriadnych a disciplinovaných občanov, privádzajú do rozpakov páry, ktoré sa k sebe „lepia“ na verejnosti. Lepidlo sexu je dnes „moderné“ a nič proti nemu. Toto lepidlo nepochybne patrí k vzťahu a nie je produktom hriechu, ale súčasťou Božieho stvoriťelského zázraku. Autor Piesne piesní by o tom určite mohol básniť celé hodiny. Lepidlo značky *eros* však nie je „najpevnejším“ lepidlom. Oveľa silnejšou značkou je lepidlo nazývané *agapé*. Láska *agapé* totiž nemiluje druhého človeka pre to, aký je, ale preto, že je. Miluje bezpodmienečne.

Chcete vedieť, čo o vlastnostiach tohto lepidla hovorí apoštol Pavol vo svojom Prvom liste Korinťanom? Agapé je trpezlivá, agapé je dobrotivá, nezávidí, agapé sa nevystatuje a nenadáva; nespráva sa neslušne, nehľadá svoj prospech, nerozčuľuje sa, nepočíta krivdy; neraduje sa z nepravosti, ale raduje sa z pravdy; všetko znáša, všetko verí, všetko dúfa a všetko vydrží. Teraz teda zostáva viera, nádej a agapé, tieto tri, ale najväčšia z nich (najsilnejšie zo všetkých lepidiel) je agapé. (1Kor 13,4–7.13)

Boh spája ľudí láskou agapé

Pýtate sa, kde takéto lepidlo získať? Kto ho vyvinul? Kto ním dokáže zlepiť dvoch ľudí tak, že už nie sú dvaja, ale jeden, a nikto nikdy ich od seba nemôže odlepiť?

Odpoveď na túto otázku nám dáva Ježiš v rozhovore s farizejmi. K slovám o tom, že dvaja sa stanú jedným telom, pridáva známy výrok: „Čo teda Boh spojil [zlepil], človek nech nerozlučuje! [teda nerozlepuje]“ (Mt 19,6). Pri stvorení sveta Boh vyvinul lepidlo lásky *agapé* a pomocou neho v obrade nazývanom svadba dodnes zlepjuje všetkých, ktorí majú záujem o celoživotný manželský vzťah.

V tejto súvislosti by sme mali pripomenúť, že kvalitu lásky *agapé* spečatil pred dvetisíc rokmi Boží Syn Ježiš Kristus svojou smrťou na golgotskom kríži za jednu z brán Jeruzalema. Jeho obeť zostáva nekonečnou inšpiráciou a zdrojom lásky pre všetkých, ktorí chcú žiť spolu v láske a manželskej jednote až do smrti.

Čo Boh spojil, človek nech nerozlučuje!

Keď sa zamyslíte nad Ježišovým výrokom: Čo Boh spojil, človek nech nerozlučuje!, možno vám tiež napadne, prečo ten kategorický imperatív s výkričníkom. Rozluka dnes už predsa nie je taký problém. Čo nevyšlo prvý raz, môže vyjsť druhý raz, čo nefungovalo tretí raz, môže fungovať štvrtý raz... Naozaj?

Na jednej svadbe som si dal tú námahu a starostlivo zlepil dva papiere A4 kvalitným lepidlom. Po zlepení vyzerali na prvý pohľad ako jeden. Na konci kázania som podal zlepené papiere ženíchovi a vyzval ho, aby ich skúsil oddeliť. Myslel som si, že sa mu to určite nepodarí, že papiere zlepené kvalitným lepidlom sa pri odlepovaní potrhajú. A div sa svete, ženích si dal tú námahu a papiere od seba oddelil.

Musel som rýchlo vymyslieť, ako sa vynájsť... Prizerajúcim sa snúbencom a svadobným hosťom som po bleskurýchlej úvahe povedal to, čo by som chcel povedať na konci tejto prednášky aj vám: „Vidíte? Dá sa to! Tak ako sa od seba môžu oddeliť dva pevne zlepené papiere, tak sa môžu od seba oddeliť aj dva životy, ktoré Boh spojil lepidlom svojej lásky. Ale pozrite sa, čo z tých papierov zostalo? Dva pokrčené zdrapy papiera, na ktoré už nikto nikdy nebude chcieť písať...“

Chápete, prečo znie Ježišovo kategorické „nech nerozlučuje“? Drvivá väčšina tých, ktorí prešli rozvodom, vám povie, že z hrôzy rozvodu sa nakoniec predsa len akosi spamätali, ale jaziev, ktoré pritom vznikli, sa tak ľahko nezbavili. Preto by sme sa akéhokoľvek vzťahu nemali len tak ľahko vzdať. Lepidlo Božej lásky dokáže robiť zázraky. A keď to už naozaj nepôjde, pamätajte, že Božie milosrdenstvo je večné (Ž 136,1–11). Amen.

Voňavá láska

Jeden z farizejov ho pozval, aby s ním jedol. Vošiel teda do farizejovho domu a sadol si. V tom meste žila istá hriešnica. Keď sa dozvedela, že stoluje v dome farizeja, priniesla alabastrovú nádobu s voňavým olejom. S plačom pristúpila odzadu k jeho nohám, začala mu ich máčať slzami a utierať svojimi vlasmi. Bozkávala mu nohy a natierala ich voňavým olejom. (Lk 7,36–38)

Pobúrenie na hostine

Snažili ste sa niekedy predstaviť si túto situáciu? V dome cteného farizeja Šimona, veľmi nábožného a morálneho, možno až moralistického človeka, prebieha slávnostný banket. Jeho celebritou je Ježiš z Nazareta, slávny liečiteľ a učiteľ, známy svojou brilantne premyslenou a jasnou morálnou teológiou. Oči všetkých pozvaných sa naňho zvedavo upierajú. Nie div. Vo vzduchu visí ťaživá otázka: „Nie je to ten prorok, ktorý má pripraviť cestu Mesiášovi?“ Napätie sa stupňuje.

Vtom sa k Ježišovi potichu a nenápadne odkiaľsi zozadu prikradne žena so zlou povestou. Nesie alabastrovú nádobu plnú vzácneho oleja. Náhlivo si kľakne k jeho bosým nohám, vyleje na ne voňavý olej a potom mu ich svojimi dlhými vlasmi poutiera, dokonca ich aj pobozká. Táto scéna je takmer erotická. A čuduj sa svete, Ježiš jej v tom nebráni.

Judáš a Šimon, zásadoví pragmatici

Farizeja Ježišova reakcia očividne pohorší. V duchu si hovorí: „Keby to bol prorok, vedel by, čo je to za ženu, ktorá sa ho dotýka, vedel by, že je to hriešnica.“ Keď podobný príbeh rozpráva Ján, spomenie aj Judáša. Toho zas hnevá niečo iné. „Prečo nepredali túto masť za tristo denárov a peniaze nedali chudobným?“ (Jn 12,5). Judáš ako keby hovoril: „Babské emócie sú možno to posledné, čo v tejto pohnutej dobe potrebujeme. Táto žena tu nielen ohrozuje verejnú morálku, ale ešte aj nehorázne plytvá peniazmi.“ Ježiš však Judáša napomenie: „Nechaj ju, urobila to na deň môjho pohrebu! Veď chudobných máte vždy so sebou, ale mňa nemáte vždy“ (Jn 12,7.8).

Korene dôstojnej kresťanskej zbožnosti

Emócie a ich úloha v prežívaní viery vždy boli, sú a budú v kresťanských kruhoch horlivo diskutovanou témou. Mnohí z nás, podobne ako Judáš, nemáme voči nim ktovieakú dôveru. Považujeme ich za príliš improvizované, nespútané, prehnané a zavádzajúce. Veriaci človek ovplyvnený mentalitou kresťanského západu má dojem, že vždy a za každých okolností musí brániť svoj dôstojný „imidž“. Kontroluje sa a dáva pozor, aby sa prejavovaním svojich emócií nestal príliš krehkým a zraniteľným. Na základe biblických citátov tvrdí, že k pravej kresťanskej spiritualite patrí stíšenie.

V mojom rodnom zbore kedysi dávno jeden ujo vyrobil žlté kartičky s nápisom: „Mlčte pred Pánom!“ (Ž 62,2). Počas prestávok dal kartičku každému, koho hovor, nehovoriac o hlasnom smiechu, rušil posvätné ticho, ktoré bolo podľa neho v prostredí modlitebne nevyhnutné.

Stíšenie pred Pánom má pre spiritualitu určite nenahraditeľný význam. Treba si však uvedomiť, že dôraz na odmeranú dôstojnosť nemá pôvod ani tak v Biblii, ale skôr v gréckom stoickom myslení. Práve stoici umelo potláčali svoje emócie.

Biblická viera a emócie

Hebreji prejavovali svoje emócie naplno a bez ostychu. Boli presvedčení, že „všetko má svoj čas“. Je čas, kedy treba mlčať, a je čas, kedy treba hovoriť alebo hlasno kričať (Kaz 3,1–8).

Emóciám dávali priechod proroci a často aj židovskí králi. O slávnom izraelskom kráľovi Dávidovi bolo známe, že bol veľmi emotívnym človekom. Keď jedného dňa vnášali do Jeruzalema posvätnú archu zmluvy, tak bujaro pred ňou poskakoval a tancoval, že tým pohoršil vlastnú manželku. Inokedy, keď mu zomieralo dieťa, plakal celý týždeň, postil sa a celú noc ležal na zemi.

Židovské sviatky majú byť podľa Tóry plné emócií. Aj sobota (Iz 58,13.14; 2Moj 20,8–11) má byť časom radosti. Veľká noc sa má oslavovať spevom a tancom, kým výročie zničenia Jeruzalema má byť dňom pôstu, hlasného plaču a náreku.

Hebrejské bohoslužby nikdy neboli a ani nie sú sedavou, nudnou záležitosťou. Ich súčasťou bol tanec a spev sprevádzaný zvučnými nástrojmi (Ž 150), tleskaním (Ž 47,2), chválou a dokonca aj hlasným jasaním (Ž 95,1).

Žena v evanjeliovom príbehu pravdepodobne pomazala Ježiša v tichosti, ale jej konanie bolo doslova nabité emóciami. Ježiš s tým zjavne nemal žiadny problém.

„Nechaj ju!“ povedal dôrazne Judášovi (Jn 12,7). Vedel totiž, že v živote viery hrajú dôležitú úlohu aj emócie.

Prečo emócie?

a) Emócie prehlbujú vzťah človeka s Kristom

Ježiš pokarhal Judáša a rovnakým spôsobom sa prihovára aj Šimonovi: „Vidíš túto ženu? Vošiel som do tvojho domu a nedal si mi vodu na nohy, no táto žena mi slzami zmáčala nohy a svojimi vlasmi ich poutierala. Nepobozkal si ma, ona však odvtedy, ako som vošiel, neprestala mi bozkávať nohy. Hlavu si mi olejom nepotrel, zatiaľ čo ona mi natierala nohy voňavým olejom“ (Lk 7,44–46).

Evanjelista Lukáš k tomu pridáva Ježišovo hodnotenie, že hriešna žena svojím emotívnym činom prejavila Ježišovi veľkú lásku, väčšiu ako Šimon (Lk 7,47).

Nemožno však poprieť, že aj Šimon prejavil Ježišovi nemalú náklonnosť. Už samotný fakt, že ho pozval k stolu, vyjadroval veľmi veľa. Podľa starej orientálnej tradície sa totiž pohostinnosť považovala za prejav vzťahu. Ján vo svojom rozprávaní, tesne predtým, ako začne opisovať tento príbeh, spomína, že v tom čase už „veľkňazi a farizeji vydali nariadenie, že ak sa niekto dozvie, kde [Ježiš] je, má to oznámiť, aby ho mohli chytiť“ (Jn 11,57). Šimon v podstate veľmi riskoval, keď pozval Ježiša pod svoju strechu.

Šimon síce riskoval pre Ježiša trest, ale jeho vzťah k Ježišovi bol príliš suchý a pragmatický. Chýbali v ňom emócie. Možno aj preto o ňom neskôr v evanjeliách už nič nečítame. Nielen láska bez skutkov, ale aj láska bez emócií môže ľahko vyprchať alebo skončiť v rutine. Emócie jednoducho prehlbujú vzťah s Ježišom Kristom.

b) Emócie inšpirujú neveriacich k vzťahu s Kristom

Je tu ešte jeden dôvod pre emócie v živote viery. Spomína ho opäť evanjelista Ján vo svojom rozprávaní: „Mária vzala libru vzácnej voňavej masti z pravého nardu, natrela Ježišovi nohy a poutierala mu ich svojimi vlasmi. A dom sa naplnil vôňou myrhy“ (Jn 12,3).

Apoštol Pavol vo svojom Druhom liste Korinťanom zdôrazňuje, že kresťanské poslanstvo má byť voňavé: „Lebo sme Kristovou vôňou, príjemnou Bohu uprostred tých, čo získavajú spásu aj medzi tými, čo hynú; jedným vôňou smrti na smrť, druhým vôňou života na život“ (2Kor 2,15.16).

Viditeľné emócie lásky prameniace zo skutočného vzťahu s Ježišom dodávajú kresťanskej náuke príťažlivosť. S evanjeliom je to podobne ako s jedlom. Ľuďom

môžeme stokrát vysvetľovať, ako to či ono jedlo chutí, aké je zdravé, aké sú jeho ingrediencie, ako vyzerá... Ale keď ho uvaríme v ich prítomnosti, dáme im ho pod nos a oni zacítia jeho úžasnú vôňu, všetko je jasné.

Bez viditeľne prejavovaných emócií náš vzťah s Bohom možno prežije, ale pravdepodobne nikoho ďalšieho nenadchne. Viditeľne prežívané emócie sú úžasným prejavom lásky človeka k Bohu a najlepšou metódou evanjelizácie, aká kedy bola vymyslená.

c) Emócie udržujú pri živote manželskú lásku

Pri čítaní tohto príbehu mi napadlo, že podobne je to aj v medziľudských vzťahoch. Ako manželskému poradcovi mi ľudia po rozvode často hovoria: „Vôbec tomu nerozumiem. Robil som všetko, čo som mal. Plnil som všetky manželské povinnosti. Nechápem, v čom je problém.“

Tušíte, v čom môže byť problém? Ich manželstvo prestalo voňať emóciami a sklízlo do rutiny. Profesor Jaro Křivohlavý nám študentom vždy hovoril, že so svojimi partnermi nikdy nesmieme prestať chodiť na rande, že im nikdy nesmieme prestať hovoriť pekné slová. Žena mužovi: „Tomáš, ty si chlap!“ a muž zase žene: „Si veľmi pekná.“ Emócie musia vo vzťahu zostať. Držia ho pohromade a sú dôležité nielen pre manželov, ale aj pre deti. Deti potrebujú vidieť, že ich rodičia sa stále milujú.

Viete, niekedy mám problém s tým, keď ľudia hovoria, že láska nie je o zamilovanosti. Chápem, prečo to tvrdia, ale napriek tomu si myslím, že manželia by mali urobiť všetko pre to, aby v ich vzťahu nevyhasla iskra citu.

Napokon, to isté platí aj o vzťahu medzi Bohom a ľuďmi. Ani tu by nemali chýbať emócie. To, že milujeme Ježiša a svojich partnerov, by malo byť na nás vidieť a z nás cítiť. Lákavá vôňa našej vzájomnej lásky, ktorú v nás prebúdza moc Ducha, by mala naplniť naše kresťanské domovy a zbory.

Určite ste si všimli, že v knihe Zjavenie muž, ktorý sa prechádza medzi svietnikmi, kladie kresťanskému zboru v Efeze na srdce: „Ale mám proti tebe to, že si opustil svoju prvú lásku. Spomeň si teda, odkiaľ si padol, kajaj sa a konaj prvotné skutky...“ (Zj 2,4.5). Amen.

Láska je dar

Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá, nezávidí, láska sa nevystatuje a nenadáva; nespráva sa neslušne, nehľadá svoj prospech, nerozčuľuje sa, nepočíta krivdy; neraduje sa z neprávosti, ale raduje sa z pravdy; všetko znáša, všetko verí, všetko dúfa a všetko vydrží.
(1Kor 13,4–7)

Ako na vás pôsobí tento text? Prečo sa pýtam? Ja som si ho dlhé roky doslova vychutnával. Ale jedného dňa sa to zmenilo. Bol som na bohoslužbe, kde kazateľ po prečítaní tejto „ódy na lásku“ vyzval všetkých prítomných, teda aj mňa, aby sme slovo láska vymenili za svoje meno. Teda Radko je trpezlivý, láskavý, nezávidí, Radko sa nechváli a nie je namyslený... Uf... Musím sa priznať, že mi to akosi nesedelo.

Vám áno? No tak skúste. Tóno je trpezlivý a láskavý, Pavol nezávidí, Lucka sa nechváli a nie je namyslená, Peťo nekoná nečestne a nepočíta krivdy, Zuzka sa neraduje z neprávosti, ale sa teší z pravdy...

Boh je láska a ľudia sú hriešni

Poznáte niekoho, koho meno by ste tam mohli bez váhania dosadiť? My veriaci by sme o jednom mene určite vedeli. Je to Boh, ktorý je trpezlivý, láskavý, nezávidí; je to Boh, ktorý sa nevychvaľuje a nie je namyslený; je to Boh, ktorý nekoná nečestne, nepočíta krivdy, nerozčuľuje sa... Biblia to zdôvodňuje tým, že „Boh je láska“ (1Jn 4,8). Naopak, o ľuďoch hovorí, že „všetci zhręšili a nemajú Božiu slávu“ (Rim 3,23). Láska prestala byť súčasťou našej prirodzenosti.

Môžeme byť plní dobrých predsavzatí, ale jediné, čo dokážeme, je farizejské predstieranie lásky, ktoré sa končí skepsou, neurózou, hrubosťou a moralizovaním. Väčšinou nás dokáže utešiť len to, že tí druhí sú azda horší ako my.

Pýcha ovláda kresťanov v Korinte

Óda na lásku, ktorú sme na začiatku čítali, je súčasťou listu, ktorý apoštol Pavol – ako prvý kresťanský misionár – adresoval spoločenstvu veriacich kresťanov v Ko-

rinte. V tom čase tam totiž vznikol veľký problém. Silné osobnosti sa uchádzali o priazeň svojich stúpcov, vyťahovali sa jeden pred druhým a rozširovali svoje fankluby. Viete, čo bolo na tom najtragickjšie? Ich rivalita mala duchovný podtón. Súťažili o to, kto prednesie lepšie kázanie alebo teologickú prednášku. Duchovná pýcha vytlačila z ich srdc lásku.

Preto nie div, že Pavol sa rozhodol im to vo svojom liste pripomenúť. „Keby som hovoril ľudskými jazykmi, ba aj anjelskými, a lásku by som nemal, bol by som iba ako cvendžiaci kov a zvučiaci činel. A keby som mal aj dar prorokovať a poznal by som všetky tajomstvá a mal by som všetko poznanie a keby som mal takú silnú vieru, že by som hory prenášal, no lásku by som nemal, nebol by som ničím. Ak by som rozdal všetok svoj majetok, a ak by som vydal svoje telo, aby som sa mohol chváliť, no lásku by som nemal, nič by mi to neosožilo.“ (1Kor 13,1–3)

Pýcha vyháňa lásku z našich srdc

Sebectvo nebolo problémom len korintských kresťanov. Všetci s ním máme problém už od narodenia. Presne ako spieva Peter Janda v jednej zo svojich piesní: „Já, já, já, jenom já...“ Problém je v tom, že mnohí moderní psychológovia dnes predpisujú svojim roztržitým klientom egocentrizmus ako recept na šťastie. „Neviaž sa, uvoľni sa. Zabudni na druhých, myslí len na seba a užívaj si, koľko môžeš.“

Samozrejme, bez lásky k sebe nemôžeme milovať ani svojich blížnych. Vedel to aj Ježiš pred dvetisíc rokmi, keď svojich poslucháčov vyzval, aby milovali druhých ako seba samých (Mt 22,39). Sebectvo, egoisticky zamerané len a len na seba, je určite cestou do pekla. Ničí každý vzťah a v konečnom dôsledku aj samotného sebca. Preto apoštol Pavol vyzdvihuje obetavú lásku.

Láska je dar, ktorý prichádza zhora

Kde môže človek takúto lásku získať? „Láska, Bože, láska, kde ťa ľudia berú. Na horách nerastieš, v poli ťa nesejú.“ Možno čakáte, že vás teraz ako duchovný začnem vyzývať, aby ste chodili do kostola alebo modlitebne. Určite tým nič nepokazíte, ale pravdepodobne tým veľa nezmeníte. Ani chodením do garáže sa z vás nestane auto...

V tejto súvislosti mám však pre vás jednu radu. V poslednej knihe Biblie je zaznamenaná zaujímavá ponuka. Ježiš tu hovorí: „Hľa, stojím pri dverách a klopem.

Ak niekto počuje môj hlas a otvorí dvere, vojdem k nemu a budem jesť s ním a on so mnou“ (Zj 3,20).

Pozvanie k spoločnému stolu predstavovalo v Oriente ponuku nadviazať vzťah. Ak na Ježišovo zaklopanie odpoviete tým, že ho vpustíte do svojho srdca, spolu s ním vstúpi aj jeho láska. Potom budú môcť o vás ľudia pravdivo povedať, že ste trpezliví a láskaví, že nezávidíte, nevychvaľujete sa a nie ste namyslení... Bude radosť s vami žiť a spolupracovať. Nechcete to vyskúšať?

Ľudia zasiahnutí Božou láskou existujú

Ľudia, ktorí skutočne vpustia Boha a jeho Ducha do svojho srdca, zvyčajne prežívajú veľkú zmenu. Božia láska a moc v nich prebúdajú cnosti, ako je „láska, radosť, pokoj, trpezlivosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť, sebaovládanie“ (Gal 5,22) a tiež aj pokoru, mierumilovnosť a dobroprajnosť.

Ďakujem Pánu Bohu, že mi v živote dal do cesty takýchto ľudí. Nebolo ich veľa, ale stali sa pre mňa živým svedectvom, že Boh naozaj existuje. Myslím, že aj vy ste ich už niekde stretli. Celkom verne ich pred rokmi opísal teológ J. L. Hromádka vo svojej knihe *Fragment etiky*.

„Nepochybne sa vám stane, že v práci alebo na cestách stretnete niekoho, kto upúta vašu pozornosť iskrou v očiach, tým, ako vám podá ruku, ako sa s vami rozpráva a ako sa zachová pri praktickom rozhodovaní, vo chvíli, keď záleží na rozumnom slove, pokojnom srdci a rozhodnosti v ťažkých alebo neistých situáciách. Nepoužíva pritom výrazy z náboženského či vieroučného slovníka, ani tradičné zbožné a liturgické gestá... Je to človek, ktorý je na prvý pohľad úplne svetský, ktorý sa navonok ničím nelíši od svojho okolia. Keď ho pozorujete, nezdá sa vám, že ide o človeka z náboženského alebo cirkevného prostredia. A predsa vás pri dlhšom kontakte zaujme svojím zvláštnym, ťažko opísateľným, ale napriek tomu reálnym zameraním. Akoby naňho dopadala jasná žiara, ktorú začnete vnímať až po dlhšom čase. Začnete k nemu pociťovať dôveru a nadobudnete vedomie, že je to bytosť, ktorá vás nesklame a ktorá vás dokáže vypočuť, pomôcť vám, poradiť a zastať sa vás v spleťtých životných okolnostiach. Hranica medzi ním a vami akoby postupne mizla...“

Milí priatelia, prajem vám, aby ste na svojich cestách stretávali čoraz viac takýchto ľudí. Nech sú takí vaši príbuzní, priatelia, spolupracovníci, členovia vašej rodiny, váš partner, a hlavne – nech ste takí vy sami.

To, že Radko je trpezlivý, Vlasta láskavá, Jakub nezávidí, Monika sa nevychvaľuje a nie je arogantná, Tóno nekoná nečestne a nepočíta krivdy a Zuzka sa neteší

z krivdy, ale vždy sa raduje z pravdy, sa môže stať skutočnosťou, pretože krásne vzťahy môžu kvitnúť všade tam, kde je prítomný Pán Boh. Z celého srdca to prajem nám všetkým. Amen.

Ukrižovaná láska

To je moje prikázanie, aby ste sa milovali navzájom tak, ako som vás miloval ja. Nikto nemá väčšej lásky ako ten, čo svoj život kladie za svojich priateľov. (Jn 15,12.13)

Túžite po veľkej, skutočnej láske? Možno povieť: „Veľká láska? Úplne by stačila normálna, stredne veľká láska, bez veľkej romantiky a bez veľkých slov a gest.“ Priatelia, ja by som sa veľkej lásky tak ľahko a rýchlo nevzdal. Je totiž dostupná všetkým. Je k dispozícii pre mladých aj starých, vzdelaných aj jednoduchých, bohatých aj chudobných, zdravých aj chorých... Je to láska, o ktorej Ježiš Kristus hovoril svojim učeníkom počas veľkonočnej večere krátko pred svojou smrťou, keď povedal: „Nikto nemá väčšej lásky ako ten, čo svoj život kladie za svojich priateľov“ (Jn 15,13).

Ukrižovaná láska

Všimli ste si? Najväčšia láska je tá, ktorá sa dokáže obetovať pre blížneho. Ježiš Kristus, vzdelaný židovský rabín, liečiteľ a terapeut, výnimočný človek, ktorý stál pri zrode kresťanskej cirkvi, zomiera krutou smrťou na kríži za bránami Jeruzalema na vrchu zvanom Golgota. Jeho smrť nie je obyčajná. Nejde o popravu zločinca. Nie je to smrť politického buriča. Nie je to dokonca ani justičný omyl rímskeho súdneho dvora. Je to prejav veľkej lásky – lásky, ktorá miluje svojich blízkych tak veľmi, že je ochotná obetovať sa za nich. Ak by som to mal vyjadriť jedným slovom, povedal by som, že táto veľká, ba najväčšia láska je „ukrižovaná“ láska. Na kríži Spasiteľ sveta vystiera ruky a otvára svoju náruč, aby ukázal podstatu lásky. Ako sa takáto láska prejavuje?

Ukrižovaná láska sa dáva blížnym

Ježišove roztrhané ruky symbolizujú, že veľká ukrižovaná láska sa vydáva, otvára a rozdáva blížnym. Je ochotná obetavo slúžiť až do úplného zničenia tela. Ježiš za svojich milovaných nielen zomrel, ale predovšetkým pre nich žil. Celý jeho život

bol jednou veľkou obeťou. Apoštol Pavol o tom spieva vo svojej oslavnej hymne zaznamenanej v Liste Filipanom: „On, hoci mal Božiu podobu, svoju rovnosť s Bohom nepovažoval za korisť, ale zriekol sa jej, keď vzal na seba podobu služobníka a stal sa podobný ľuďom a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka, ponížil sa...“ (Flp 2,6.7).

Ukrižovaná láska si nedrží blízných od tela

Ježišove vystreté ruky symbolizujú, že ukrižovaná láska necíti potrebu držať si svojich blízných od tela, ale je ochotná stať sa pre nich zraniteľnou. Dokáže pre nich trpieť, a ak je to potrebné, aj zomrieť. Apoštol Pavol napísal: „Ponížil sa a stal sa poslušným až na smrť, a to smrť na kríži“ (Flp 2,8).

Nejde pritom len o poslušnosť, ale o neuveriteľne veľkú lásku. Ježiš ako Boh v ľudskom tele mohol urobiť to, k čomu sa ho snažili vyprovokovať židovskí okoloidúci svojimi posmešnými poznámkami. Mohol zostúpiť z kríža a zachrániť sa (Mk 15,30). Katarína Sienská, talianska mníška, ktorá žila v 14. storočí, to výborne vystihla, keď povedala: „Drahý Ježiš, klince by ťa na kríži neudržali, keby ťa tam nedržala láska.“

Ukrižovaná láska nedáva blížnemu putá

Ježišove vystreté ruky symbolizujú, že ukrižovaná láska nespútava svojich blízných. Dáva im slobodu a voľnosť. V knihe Prísloví čítame, že žiarlivosť je ako náказа v kostiach, ktorá človeka zožiera (Prís 14,30). Nesmierne veľkej ukrižovanej láske nič také nehrozí. Rozťahuje ruky ako Kristus a dáva slobodu a voľnosť tým, ktorých miluje. Nezväzuje ich v sebeckom, samolúbom kľči, hoci vie, že ponuku slobody môžu zneužiť.

Ukrižovaná láska je láska agapé

Keď hovoríme o láske, nedokážeme jedným slovom rozlíšiť, aký druh lásky máme na mysli. Slovenčina má totiž pre lásku len jedno slovo, kým novozmluvná gréčtina štyri:

- eros** mám rád seba a k tomu potrebujem teba (milenecká láska)
- storge** mám ťa rád, máme rovnakú krv (príbuzenská láska)
- filia** mám ťa rád pre to, aký si (priateľská láska)
- agapé** mám ťa rád pre to, že si, a takého, aký si (božská láska).

Boh miluje človeka láskou agapé, teda ukrižovanou láskou. Jeho túžbou je, aby sme rovnakou láskou milovali svojich blízkych. Táto láska však nie je vlastná našej hriechom postihnutej prirodzenosti. Ako ju môžeme získať?

Ukrižovaná láska agapé sa rodí pod krížom

Človek by sa mal aspoň z času na čas zastaviť pod golgotským krížom, zdvihnúť ruky do výšky ramien a s dlaňami obrátenými nahor sa nechať objať a pohltiť ukrižovanou láskou. Jednoducho ju prijať ako dar zhora.

Stretnutie s ukrižovanou láskou

Stáli sme spolu na brehu.

Slnko zapadalo za neďaleký kopec
a zdalo sa, že krajina žiari v rozmanitých lúčoch.

„Pane, aké to vtedy bolo?“

Zahľadel sa do diaľky, akoby spomínal.

Neodpovedal, len mlčky zdvihol ruky.

Ruky, jeho ruky. Mali na sebe stopu
po niečom strašnom, tvrdom,
po oceľových klincoch.

Zrazu som pocítil bolesť v srdci
a strašne, strašne som sa hanbil.

Ved' som to bol aj ja,
kto zatíkol klince do jeho rúk.

A on? On mi odpustil.

Teraz tu stojí vedľa mňa a mlčí,
ale jeho ruky hovoria.

Hovoria o nesmiernej láske toho,
ktorý zomrel, aby som ja mohol žiť.

Slnko zapadlo,
na krajinu sa znieslo tmavomodré šero.

Vtáky spievajú svoje večerné piesne.

Stojíme spolu na brehu a ja som šťastný.

Amen.

Radujte sa v manželstve _____ vždy

Ustavične sa radujte v Pánovi. Opakujem: Radujte sa! Vaša miernosť nech je známa všetkým ľuďom. Pán je blízko! Pre nič nebuďte ustarostení, ale vo všetkom s vďakou predkladajte Bohu svoje žiadosti vo svojich modlitbách a prosbách. A pokoj Boží, ktorý prevyšuje každý rozum, uchráni vaše srdcia a vaše mysle v Kristovi Ježišovi. Napokon, bratia, upriamte svoju myseľ na všetko, čo je pravdivé, čestné, spravodlivé, čisté, láskyhodné a úctyhodné, to, čo je cnostné a chvályhodné... A Boh pokoja bude s vami. (Flp 4,4–9)

Radujte sa!

V texte, ktorý sme práve čítali, apoštol Pavol v žiadnom prípade nevytvára ružový obraz o realite života. Otvorene hovorí, že starosti sú súčasťou života a že ani viera v Boha ich človeka nezbaví. Človek je jednoducho, ako o tom spievajú Voskovec a Werich v jednej zo svojich piesní, raz dole a raz hore. Niečo o tom vie aj apoštol Pavol. Ani jeho viera v Boha nezbavila utrpenia. Svoj list kresťanom vo Filipách píše z väzenia, v ktorom sa ocitol pre svoje kresťanské presvedčenie. Napriek tomu svojich čitateľov povzbudzuje, aby sa navzdory utrpeniu nikdy neprestali radovať. Je totiž presvedčený, že ťažké okolnosti sa dajú do veľkej miery eliminovať pozitívnym prístupom k životu.

Sila pozitívneho myslenia

Kedysi to výstižne vyjadril rímsky cisár Marcus Aurelius, ktorý napísal: „Náš život je taký, aký ho robí naše myslenie. Ak sú naše myšlienky šťastné, šťastní sme aj my sami. Ak myslíme na nešťastie, zvyčajne sme tiež nešťastní. Keď sa vo svojich predstavách stále niečoho bojíme, aj realita nášho života je desivá. Keď nás v myšlienkach prenasleduje neúspech, sme neúspešní. Ak si pripúšťame svoje choroby a poddávame sa im, budeme stále chorľavejší.“

Podobne uvažuje aj apoštol Pavol. Preto kresťanom vo Filipách odporúča, aby mysleli pozitívne. Radí im, aby rozmýšľali o tom, čo je pravdivé, čisté, krásne, hodné lásky, dobré a chvályhodné. Pozitívne myslenie považuje za také dôležité,

že výzvu: „Radujte sa!“ dokonca zdvojnásobuje: „Ustavične sa radujte v Pánovi. Opakujem: Radujte sa!“ (Flp 4,4).

Ak nemôžete zmeniť svoje pocity, zmeňte svoje prejavy

Väčšina z nás asi súhlasí s tým, že by sme mali v živote myslieť pozitívne, ale s tým, že by sme sa mali vždy radovať, ako zdôrazňuje Pavol, máme vážny problém. V živote sú totiž chvíle, keď sa radovať jednoducho nedokážeme.

Ale pozor, raz som kdesi čítal zaujímavú psychologickú radu: „Ak nemôžeš zmeniť svoje pocity, zmeň aspoň svoje prejavy.“ Ako sa to robí?

Pred niekoľkými rokmi zomrel jeden z mojich najlepších priateľov, vynikajúci pedagóg a duchovný Karel Špínar. Mnohí z vás si ho možno ešte pamätajú. Bol odo mňa starší o vyše päťdesiat rokov, ale úžasne sme si rozumeli. Do posledného dychu si zachoval mladistvého ducha. Elixírom mladosti bol preňho nezdolný životný optimizmus a pozitívne myslenie, ktoré si dokázal udržať napriek problémom, ktorým musel v živote čeliť – počnúc smrťou syna a končiac komunistickým útlakom.

Jedného dňa, keď práve prežíval náročné obdobie, sa v knihe českého psychiatra Karla Nešpora s názvom *Liečivá moc smiechu* dočítal, že človek, ktorému práve nie je do smiechu, by sa mal stiahnuť do ústrania a doslova sa prinútiť smiať. Obliekol si teda svoje staré tepláky a šiel si zabehať do Krčského lesa, ako to mal dlhé roky vo zvyku. Pripomínam, že mal vtedy 86 rokov.

Dobehol na odľahlé, ľudoprázdné miesto a tam spustil: „Ha, ha-ha, ha-ha-ha...“ Zaručená metóda však nie a nie zabráť. Jeho smiech bol jeden veľký kľč. Vtom si všimol, že z lavičky v neďalekom kríku naňho vystrašene hľadia dva páry zamilovaných očí. Chvíľu naňho civeli a potom rýchlym krokom zmizli v lese. V tej chvíli Karel vybuchol do spontánneho, hlasného a radostného smiechu. A bolo po smútku.

Radujte sa v Pánovi

Len výnimočne silné osobnosti pravdepodobne dokážu zmeniť svoje prejavy, a tým aj svoje pocity. Ale čo my, ktorí nemáme ktovieakú silnú vôľu?

Všimnite si, že apoštol Pavol kresťanov vo Filipách nabáda k radosti slovami: „Ustavične sa radujte v Pánovi.“ Pod pojmom Pán má samozrejme na mysli ústrednú postavu kresťanskej viery, Pána Ježiša Krista. Človek, ktorý prijíma Božieho

Syna Ježiša Krista za svojho Pána a Spasiteľa, vstupuje s ním do vzťahu, zostáva v jeho blízkosti a pod jeho vplyvom, si napriek nepriaznivým životným okolnostiam zvyčajne dokáže zachovať pozitívne myslenie, radosť a optimizmus.

Humor v manželstve

Psychologický výskum ukazuje, že ľudia, ktorí majú po svojom boku veselého partnera, bývajú šťastnejší. Zmysel pre humor v manželstve prispieva k vzájomnej harmónii, súladu a ku stabilite vzťahu. Humor umožňuje partnerom nebrať sa tak vážne, odpútať sa od pocitov hanby, viny, urazenosti a hnevu, pomáha dívať sa na nezhody „zhora“ a zohráva pozitívnu rolu v procese zmierenia. Zmierňuje napätie v krízových situáciách a vytvára väčší pocit spolupatričnosti medzi partnermi.

Dnešné biblické zamyslenie si dovoľím zakončiť modlitbou z knihy modlitieb Jaroslava Vejmělka s názvom „Modlím sa za svoju milovanú nielen 31 dní“:

„Pane, ďakujem ti za to, aký si. Ďakujem, že si radosťou nášho života! Nevieť si predstaviť život bez smiechu a ani nemusím, pretože ty si ho pre nás stvoril. Ďakujem ti za každú chvíľu, keď sa môžeme smiať, ďakujem ti za humor, ktorý si nám daroval. Ďakujem ti, že si s mojím milovaným môžeme užívať spoločné chvíľe radosti. Uvedomujem si, akú dôležitú úlohu má vo vzťahu humor. Preto ťa prosím, daj nám ho poriadnu dávku, aby sme sa, keď nám je smutno, mohli navzájom potešiť. Amen.“

Biblické korene a krídla lásky

Mgr. Radomír Jonczy

Pre oddelenie Adventistickej služby rodinám CASD
vydal Advent-Orion, spol. s r. o., Roztocká 5, 160 00 Praha 6
email: adventorion@adventorion.cz
www.adventorion.cz

Fotografia na obálke: James Kovin
Zodpovedná redaktorka: Ing. Milada Machánová
Preklad: Marcela Bielíková
Grafická úprava: Jan Dobeš
Vytlačila tlačiareň ARTRON, s. r. o., Boskovice
Praha 2024

ISBN 978-80-7172-441-4

